

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію,
знищення або подальше використання неякісної
та небезпечної продукції

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2000, N 12, ст.95)

(Із змінами, внесеними згідно із Законом
N 762-IV ([762-15](#)) від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 30, ст.247)

Цей Закон встановлює правові та організаційні засади вилучення з обігу, переробки, утилізації, знищення або подальшого використання неякісної та небезпечної продукції з метою недопущення негативного впливу такої продукції на життя, здоров'я людини, майно і довкілля.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Неякісна та небезпечна продукція

У цьому Законі до неякісної та небезпечної продукції відноситься:

продукція, яка не відповідає вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів стосовно відповідних видів продукції щодо її споживчих властивостей;

продукція, яка не відповідає обов'язковим вимогам чинних в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів щодо її безпеки для життя і здоров'я людини, майна і довкілля;

продукція, якій з метою збуту споживачам виробником (продавцем) навмисне надано зовнішнього вигляду та (або) окремих властивостей певного виду продукції, але яка не може бути ідентифікована як продукція, за яку вона видається;

продукція, під час маркування якої порушено встановлені законодавством вимоги щодо мови маркування та (або) до змісту і повноти інформації, яка має при цьому повідомлятися;

продукція, строк придатності якої до споживання або використання закінчився;

продукція, на яку немає передбачених законодавством відповідних документів, що підтверджують якість та безпеку продукції.

Стаття 2. Терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

власник продукції - фізична або юридична особа - суб'єкт підприємницької діяльності усіх форм власності, що виробляє чи

реалізує відповідну продукцію;

продукція - будь-яка продукція (товари) вітчизняного виробництва або імпортована на митну територію України, призначена для споживання та (або) виробництва іншої продукції, у тому числі напівфабрикати і сировина, а також матеріали, які використовуються у процесі її виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, пакування та маркування;

вилучення продукції з обігу - фактичне припинення обігу (реалізації) продукції, здійснене в установленому порядку, за рішенням власника продукції або спеціально уповноважених органів виконавчої влади в межах їх повноважень;

обіг продукції - рух продукції шляхом переходу права власності на неї починаючи з моменту введення її в обіг і закінчуючи споживанням, використанням або вилученням з обігу;

введення продукції в обіг - виготовлення або ввезення на митну територію України продукції з наступною її реалізацією на території України;

використання вилученої з обігу продукції - дії, в результаті яких забезпечується недопущення негативного впливу вилученої з обігу продукції на життя, здоров'я людини, майно і довкілля;

утилізація вилученої з обігу продукції - використання продукції як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів;

знищення вилученої з обігу продукції - механічна, фізико-хімічна, біологічна або інша обробка та розміщення (захоронення) продукції або її залишкових компонентів у спеціально визначених місцях;

переробка вилученої з обігу продукції - будь-які технологічні операції, пов'язані із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей вилученої з обігу продукції з метою підготовки її до утилізації або подальшого використання цієї продукції за умови приведення її у відповідність з вимогами нормативно-правових актів і нормативних документів;

поводження з вилученою з обігу продукцією - дії, спрямовані на переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу продукції.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, що виникають у процесі вилучення з обігу, переробки, утилізації, знищення або подальшого використання неякісної та небезпечної продукції, і поширюється на власників неякісної та небезпечної продукції, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також підприємства, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції.

Дія цього Закону не поширюється на власників продукції, діяльність яких пов'язана з виготовленням та участю в обігу військової, мисливської, спортивної вогнепальної зброї та боеприпасів до неї; холодної та пневматичної зброї; вибухових речовин; спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони і засобів для виконання спеціальних операцій і оперативно-розшукових заходів; особливо небезпечних хімічних речовин; ядерного матеріалу, спеціального розщепленого матеріалу, іншої продукції в сфері використання ядерної енергії; лікарських і наркотичних

засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, а також тих власників продукції, що здійснюють міжнародні передачі товарів, які підлягають державному експортному контролю.

Стаття 4. Законодавство про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції

Законодавство про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції складається з законів України "Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини" ([771/97-ВР](#)), "Про відходи" ([187/98-ВР](#)), "Про охорону навколишнього природного середовища" ([1264-12](#)), "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" ([4004-12](#)), "Про захист прав споживачів" ([1023-12](#)), цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Розділ II. ПОРЯДОК ВИЛУЧЕННЯ З ОБІГУ НЕЯКІСНОЇ ТА НЕБЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Стаття 5. Вилучення неякісної та небезпечної продукції з обігу

Неякісна та небезпечна продукція підлягає обов'язковому вилученню з обігу.

Вилучення неякісної та небезпечної продукції з обігу здійснюється власником цієї продукції за його рішенням або за рішенням спеціально уповноважених органів виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

Стаття 6. Вилучення неякісної та небезпечної продукції з обігу за рішенням її власника

Власник продукції зобов'язаний вилучити з обігу неякісну та небезпечну продукцію, привести її, при можливості, у відповідність з вимогами відповідних нормативно-правових актів і нормативних документів або забезпечити переробку, утилізацію чи знищення такої продукції у порядку, передбаченому цим Законом.

Стаття 7. Вилучення неякісної та небезпечної продукції з обігу і подальше поводження з нею за рішенням спеціально уповноважених органів виконавчої влади

Спеціально уповноважені органи виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю продукції (далі - спеціально уповноважені органи виконавчої влади), на підставі результатів відповідних перевірок видають у межах своїх повноважень обов'язкові для виконання власником продукції рішення про вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальше поводження з нею.

Стаття 8. Порядок вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і повернення її в обіг

Вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції здійснюється власником цієї продукції шляхом недопущення можливості її реалізації, споживання чи використання за призначенням, а також шляхом повернення її суб'єктами підприємницької діяльності, в яких ця продукція знаходиться на підставі договорів доручення, схову, перевезення та інших цивільно-правових договорів, що не передбачають передачі прав

власності на продукцію.

Вилучена з обігу неякісна та небезпечна продукція повинна зберігатися власником у належно обладнаних і опломбованих (опечатаних) приміщеннях.

При приведенні вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції у відповідність з вимогами нормативно-правових актів і нормативних документів, які встановлюють вимоги до відповідних видів продукції, зазначена продукція повертається в обіг за рішенням спеціально уповноважених органів виконавчої влади.

Розділ III. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ВИЛУЧЕННЯ З ОБІГУ НЕЯКІСНОЇ ТА НЕБЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ І ПОДАЛЬШОГО ПОВОДЖЕННЯ З НЕЮ

Стаття 9. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею належить:

реалізація державної політики у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею;

спрямування та координація роботи міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею;

встановлення загальних вимог щодо порядку, умов та правил переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції.

Кабінет Міністрів України може здійснювати інші повноваження у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею відповідно до законів України.

Стаття 10. Повноваження Автономної Республіки Крим у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень Автономної Республіки Крим у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею належить:

участь у формуванні державної політики у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею;

здійснення заходів щодо вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею відповідно до законодавства України;

контроль за додержанням законодавства фізичними та юридичними особами, які здійснюють діяльність щодо вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею на території Автономної Республіки Крим.

Законами України до повноважень Автономної Республіки Крим можуть бути віднесені також інші повноваження у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею.

Стаття 11. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею належить:

взаємодія з органами місцевого самоврядування у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею;

організація та сприяння створенню підприємств усіх форм власності, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції.

Під час підготовки проектів місцевих бюджетів місцеві державні адміністрації вносять пропозиції щодо залучення коштів, необхідних для здійснення заходів щодо вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею.

Стаття 12. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень органів місцевого самоврядування у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею належить вирішення питань щодо розміщення на своїй території підприємств, які здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, в тому числі прийняття рішень про відведення земельних ділянок для розміщення цих підприємств, а також здійснення інших повноважень відповідно до законів України.

Стаття 13. Спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

Спеціально уповноваженими органами виконавчої влади, що приймають рішення про вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальше поводження з нею, є центральні органи виконавчої влади, до відання яких належать питання забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, захисту прав споживачів, охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, стандартизації, метрології та сертифікації, їх територіальні органи в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах Києві і Севастополі та інші органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

Стаття 14. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної

продукції і подальшого поводження з нею належить:

здійснення державної санітарно-гігієнічної експертизи проектно-кошторисної документації підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

участь у проведенні атестації виробництва підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

встановлення санітарно-гігієнічних вимог до продукції, що виготовляється в результаті утилізації;

розроблення, погодження та затвердження нормативних документів, що встановлюють порядок та умови використання, утилізації, знищення неякісної та небезпечної продукції;

виконання інших повноважень, передбачених законами України.

Стаття 15. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань стандартизації, метрології та сертифікації і його територіальних органів у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень центрального органу виконавчої влади з питань стандартизації, метрології та сертифікації і його територіальних органів у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею належить:

встановлення порядку атестації виробництва підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

організація та проведення атестації виробництва підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

затвердження та ведення державної реєстрації нормативних документів, що встановлюють порядок та умови використання, утилізації і знищення неякісної та небезпечної продукції, атестації підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу такої продукції;

виконання інших повноважень, передбачених законами України.

Стаття 16. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки і його органів на місцях у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

До повноважень центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки і його органів на місцях у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею належить:

погодження місць розміщення підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

проведення державної екологічної експертизи проектно-кошторисної документації підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

розроблення, погодження та затвердження нормативних документів, що встановлюють порядок та умови використання, утилізації, знищення конкретних видів неякісної та небезпечної продукції;

участь у проведенні атестації виробництва підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

виконання інших повноважень, передбачених законами України.

Стаття 17. Повноваження інших спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею

Повноваження інших спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поводження з нею визначаються законами України.

Розділ IV. ПЕРЕРобКА, УТИЛІЗАЦІЯ, ЗНИЩЕННЯ АБО ВИКОРИСТАННЯ ВИЛУЧЕНОЇ З ОБІГУ НЕЯКІСНОЇ ТА НЕБЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Стаття 18. Порядок, умови та правила переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції

Загальні вимоги щодо порядку, умов та правил переробки, утилізації, знищення або подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Порядок, умови та правила переробки, утилізації, знищення або подальшого використання конкретних видів вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції розробляються та затверджуються спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади в межах їх повноважень.

Переробка, утилізація або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції здійснюється підприємствами, виробництво яких пройшло атестацію на виконання цих робіт відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 19. Вимоги до підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції

Підприємства, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, зобов'язані:

забезпечувати належні безпечні для здоров'я людини та довкілля умови переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

забезпечувати переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції з додержанням вимог

відповідних нормативно-правових актів і нормативних документів;

вести облік надходження, а також переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу продукції;

забезпечувати професійну підготовку, постійне підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців;

своєчасно інформувати органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також населення через засоби масової інформації про аварії та екстремальні ситуації на підприємстві;

своєчасно та кваліфіковано проводити ліквідацію аварій та екстремальних ситуацій на підприємстві;

виконувати вимоги відповідних нормативних документів щодо переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

не допускати несанкціонованого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції і зберігання такої продукції в непередбачених місцях.

Підприємства, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, підлягають в установленому порядку атестації виробництва на відповідність обов'язковим вимогам, що встановлені нормативно-правовими актами та нормативними документами щодо поводження з окремими видами речовин, матеріалів та предметів, охорони навколишнього природного середовища, а також на відповідність санітарним і пожежним нормам, правилам та нормативам екологічної безпеки.

Стаття 20. Оплата робіт, пов'язаних з переробкою, утилізацією, знищенням або подальшим використанням вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції

Оплата робіт, пов'язаних з переробкою, утилізацією, знищенням або подальшим використанням вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, здійснюється власниками цієї продукції.

Стаття 21. Переробка, утилізація, знищення або подальше використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, власник якої невідомий

У разі виявлення неякісної та небезпечної продукції, яка не має власника або власник якої невідомий, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування після одержання відповідного висновку спеціально уповноважених органів виконавчої влади забезпечують за рахунок коштів місцевих бюджетів переробку, утилізацію, знищення або подальше використання цієї продукції згідно з вимогами, встановленими цим Законом.

Відповідні місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування вживають заходів до встановлення власника неякісної та небезпечної продукції, який зобов'язаний відшкодувати всі витрати, пов'язані з переробкою, утилізацією, знищенням або подальшим використанням цієї продукції.

**Розділ V. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ
ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПОВОДЖЕННЯ З НЕЯКІСНОЮ ТА
НЕБЕЗПЕЧНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ З
ПИТАНЬ ВИЛУЧЕННЯ З ОБІГУ НЕЯКІСНОЇ ТА НЕБЕЗПЕЧНОЇ**

ПРОДУКЦІЇ І ПОДАЛЬШОГО ПОВОДЖЕННЯ З НЕЮ

Стаття 22. Відповідальність за порушення законодавства про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції

Особи, винні в порушенні законодавства про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції, несуть згідно з законом дисциплінарну, адміністративну, цивільну чи кримінальну відповідальність за:

невилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції її власником;

невиконання рішень спеціально уповноважених органів виконавчої влади щодо вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поведження з нею;

порушення порядку подальшого використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції;

здійснення переробки, утилізації або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції підприємствами, виробництво яких не атестоване;

невиконання вимог нормативно-правових актів і нормативних документів щодо поведження з окремими видами неякісної та небезпечної продукції.

Законами України може бути встановлена відповідальність і за інші порушення законодавства про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції.

Посадові та службові особи спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поведження з нею несуть відповідальність згідно з законами України.

Стаття 23. Вирішення спорів у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поведження з нею

Спори у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поведження з нею розглядаються судом. (Стаття 23 із змінами, внесеними згідно із Законом N 762-IV ([762-15](#)) від 15.05.2003)

Розділ VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ВИЛУЧЕННЯ З ОБІГУ НЕЯКІСНОЇ ТА НЕБЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ І ПОДАЛЬШОГО ПОВОДЖЕННЯ З НЕЮ

Стаття 24. Участь України у міжнародному співробітництві у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поведження з нею

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері вилучення з обігу неякісної та небезпечної продукції і подальшого поведження з нею відповідно до норм міжнародного права.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 14 січня 2000 року
N 1393-XIV